

การสร้างเครือข่ายชุมชนพัฒนาคุณธรรมนักเรียนโรงเรียนเคหะประชาสามัคคี
ตำบลสุรนารี อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา

BUILDING A COMMUNITY NETWORK TO DEVELOP STUDENT MORALITY
STUDENTS OF KEHAPRACHASAMAKKEE SCHOOL SURANAREE SUBDISTRICT,
MUEANG NAKHON RATCHASIMA DISTRICT, NAKHON RATCHASIMA PROVINCE

อดิสร สนิทชอบ

Adisorn Sanitchop

โรงเรียนเคหะประชาสามัคคี

Kehaprachasamakkee School

*Corresponding author Email: Khehprachasamakki@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. การสร้างเครือข่ายชุมชนพัฒนาคุณธรรมนักเรียนโรงเรียนเคหะประชาสามัคคี ตำบลสุรนารี อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา 2. ศึกษากระบวนการร่วมกิจกรรมสร้างเครือข่ายชุมชนพัฒนาคุณธรรมนักเรียนโรงเรียนเคหะประชาสามัคคี ตำบลสุรนารี อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา 3. วิเคราะห์ผลดำเนินการสร้างเครือข่ายชุมชนพัฒนาคุณธรรมนักเรียนโรงเรียนเคหะประชาสามัคคี ตำบลสุรนารี อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา ดำเนินการตามระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธี การวิจัยเชิงคุณภาพ การสัมภาษณ์เชิงลึก จำนวน 25 รูปหรือคน วิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา และการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถามเก็บรวบรวมข้อมูล กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน สถิติวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1. การสร้างเครือข่ายชุมชนพัฒนาคุณธรรมนักเรียนโรงเรียนเคหะประชาสามัคคี ตำบลสุรนารี อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา วัดเป็นศูนย์เครือข่ายชุมชนจัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรมตามหลักพระพุทธศาสนา แขนงนำชุมชนจิตอาสาพัฒนาโรงเรียน บูรณาการหน่วยงานรัฐส่งเสริมคุณธรรม ผู้ปกครองร่วมอบรมคุณธรรมเรียนรู้ต่อเนื่อง คุรุบูรณาการรายวิชากลุ่มสาระการเรียนรู้ส่งเสริมการสร้างนวัตกรรมคุณธรรมนักเรียนสู่ชุมชน

2. ระดับการร่วมกิจกรรมสร้างเครือข่ายชุมชนพัฒนาคุณธรรมนักเรียนโรงเรียนเคหะประชาสามัคคี ตำบลสุรนารี อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านร่วมสร้างเครือข่ายชุมชนพัฒนาคุณธรรม รองลงมา ด้านร่วมจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านร่วมตัดสินใจเชิงนโยบาย

3. ผลดำเนินการสร้างเครือข่ายชุมชนพัฒนาคุณธรรมนักเรียนโรงเรียนเคหะประชาสามัคคี ตำบลสุรนารี อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา โรงเรียนเคหะประชาสามัคคีนำเสนอนโยบายต่อองค์กรเครือข่ายชุมชน ร่วมกับคณะสงฆ์ ครู แกนนำจิตอาสาชุมชน ผู้ปกครองพัฒนาคุณธรรมนักเรียน

คำสำคัญ: การสร้างเครือข่ายชุมชน,การพัฒนาคุณธรรมนักเรียน

Abstracts

This research aimed to 1. Establish a network of communities to develop morality for students of Kehaprachasamakkee School, Suranaree Subdistrict, Mueang Nakhon Ratchasima District, Nakhon Ratchasima Province. 2. Study the level of participation in activities to establish a network of communities to develop morality for students of Kehaprachasamakkee School, Suranaree Subdistrict, Mueang Nakhon Ratchasima District, Nakhon Ratchasima Province. 3. Analyze the results of the implementation of the network of communities to develop morality for students of Kehaprachasamakkee School, Suranaree Subdistrict, Mueang Nakhon Ratchasima District, Nakhon Ratchasima Province. The research methodology was a mixed-methods research, qualitative research, in-depth interviews with 25 participants, descriptive data analysis, and quantitative research. A questionnaire was used to collect data from a sample of 400 people. The statistics used for data analysis were frequency, percentage, mean, and standard deviation.

The research results found that:

1. Establishing a network of communities to develop morality for students of Kehaprachasamakkee School, Suranaree Subdistrict, Mueang Nakhon Ratchasima District, Nakhon Ratchasima Province. The temple was the center of the community network to organize activities to develop morality according to Buddhist principles. Community leaders volunteered to develop the school. Integrating government agencies to promote morality. Parents participated in morality training and continued learning. Teachers integrate the subject group to promote innovation in students' morality to the community.

2. The level of participation in community network building activities to develop students' morality at Kehaprachasamakkee School, Suranaree Subdistrict, Mueang Nakhon Ratchasima District, Nakhon Ratchasima Province, is at a high level overall. The aspect with the highest average value is the aspect of joining in community network building to develop students' morality, followed by the aspect of joining activities to promote morality. The aspect with the lowest average value is the aspect of joining in policy decision-making.

3. Results of the implementation of community network building to develop students' morality at Kehaprachasamakkee School, Suranaree Subdistrict, Mueang Nakhon Ratchasima District, Nakhon Ratchasima Province Kehaprachasamakkee School presented policies to community network organizations, together with the Sangha, teachers, community volunteer leaders, and parents to develop students' morality.

Keywords: Building community networks, Development of student morality

บทนำ

ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองในสังคมไทย กระจายลงระดับชุมชน การขาดการนำคุณธรรมมาใช้ในการจัดกิจกรรมทางการเมือง การเปิดใจรับความแตกต่างทางความคิด ความแตกต่างระหว่างเพศ ขัดแย้งแม้กระทั่งความแตกต่างระหว่างวัย คนรุ่นเก่า คนรุ่นใหม่ บทบาทผู้นำชุมชนในการจัดการของความขัดแย้งในชุมชน มีความสัมพันธ์แบบเครือข่าย พี่น้อง โดยมีศาสนา และมีขนบธรรมเนียมประเพณี เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจ ทำให้สังคมไทยอยู่ร่วมกันได้ (สุพัตรา จิตตเสถียร,2553) ความต้องคุณธรรม ความสัมพันธ์เครือข่ายศาสนาถูกเรียกหามาใช้แก้ปัญหาสังคม

ปัญหาทุจริตต่างๆทั้งโครงการขนาดใหญ่และโครงการขนาดเล็กระดับชุมชน รายงาน “10 ปี คดีโกงของนักการเมืองไทย” เป็นการรวบรวมข้อมูลจากสื่อมวลชน เฉพาะคดีที่มีการชี้มูลความผิดโดย ป.ป.ช. การตัดสินคดีโดยศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง และศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2555 ถึง ปัจจุบัน หลักฐานความเลวร้ายของนักการเมืองทั้งจากพรรคเล็ก พรรคใหญ่ ทั้งฝ่ายรัฐบาลและฝ่ายค้าน มีคดีที่ตรวจพบมาก โกงเลือกตั้ง 25 คดี ยื่นบัญชีทรัพย์สินเป็นเท็จ 9 คดี โกงจัดซื้อจัดจ้างและฮั้วประมูล 8 คดี เป็นต้น (องค์กรต่อต้านคอร์รัปชัน (ประเทศไทย),2567) การขาดคุณธรรมนำไปสู่พฤติกรรมทุจริตเมื่อมีโอกาส มีอำนาจ นำไปสู่การถอดถอนผู้บริหารระดับสูงที่กระทำทุจริต

ปัญหาคุณธรรมจริยธรรมที่ขาดหายจากสังคมไทย และคุณธรรมจริยธรรม คือ รากฐานการพัฒนาในทุกมิติหากสังคมขาดคุณธรรมจริยธรรม ความขัดแย้งต่างๆ เริ่มก่อเกิดจากจุดเล็กๆจากนั้นขยายผลไปสู่ความขัดแย้งที่ยากต่อการเยียวยา และความเพิกเฉยในธรรมนำไปสู่การคิด การพูด การทำแม้คนละเล็กละน้อย จนรวมตัวกันเป็นพลังอันยิ่งใหญ่ สามารถพลิกฟื้นสังคมไทยจากสภาพที่มี วิกฤตทางคุณธรรม ความดีไปสู่สังคมที่อุดมด้วยพลังแห่งคุณธรรม จริยธรรม ความดี สู่สังคมที่พึงปรารถนา (วีรวิท คงศักดิ์,2555)

การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมจำเป็นต้องเริ่มต้นพัฒนาตั้งแต่ระดับเยาวชนอันเป็นรากฐานสำคัญของสังคมไทย ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาอย่างต่อเนื่องโรงเรียนในฐานะเป็นสถานจัดการศึกษา สนองนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) กำหนดกรอบแนวคิดในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม 5 ประการ ได้แก่ ความพอเพียง ความกตัญญู ความซื่อสัตย์สุจริต ความรับผิดชอบ และอุดมการณ์คุณธรรม (กระทรวงศึกษาธิการ.2560) แต่ถ้าว่า การพัฒนาคุณธรรมไม่อาจจะดำเนินการเพียงลำพังจำเป็นจะต้องอาศัยการสร้างเครือข่ายและจัดการเรียนการสอนเชิงบูรณาการเพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้จากสภาพความเป็นจริงของการใช้ชีวิตในสังคมการจัดกิจกรรมร่วมกับเครือข่ายจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมให้นักเรียนอย่างต่อเนื่องและผลการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมอย่างสร้างนวัตกรรมทางสังคมใหม่ๆในการพัฒนาสังคมสู่สังคมที่มีคุณธรรมในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาการสร้างเครือข่ายชุมชนพัฒนาคุณธรรมนักเรียนโรงเรียนเคหะประชาสามัคคี ตำบลสุรนารี อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา
2. ศึกษาระดับการร่วมกิจกรรมสร้างเครือข่ายชุมชนพัฒนาคุณธรรมนักเรียนโรงเรียนเคหะประชาสามัคคี ตำบลสุรนารี อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา
3. วิเคราะห์ผลดำเนินการสร้างเครือข่ายชุมชนพัฒนาคุณธรรมนักเรียนโรงเรียนเคหะประชาสามัคคี ตำบลสุรนารี อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา

การทบทวนวรรณกรรม

การสร้างเครือข่ายชุมชนพัฒนาคุณธรรมนักเรียนโรงเรียนเคหะประชาสามัคคี ตำบลสุรนารี อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา ผู้วิจัยทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

นโยบายโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. โครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ.เป็นการดำเนินงานเพื่อสืบสานพระราชปณิธานเดินตามรอยเบื้องพระยุคลบาทของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชตามพระราชประสงค์ของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 10 ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ได้มอบหมายให้รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ดำเนินงานตามนโยบายภายใต้กรอบยุทธศาสตร์ชาติเกี่ยวกับเรื่องคุณธรรม โดยร่วมหารือกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในฐานะผู้รับผิดชอบการจัดการศึกษาสำหรับเยาวชนส่วนใหญ่ของประเทศให้เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพ อีกทั้งรับผิดชอบในการจัดการศึกษาเพื่อให้เยาวชนทุกคน มีความรู้ ความสามารถ เป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข รวมทั้งสร้างเครือข่ายชุมชนองค์กรแห่งคุณธรรมโดยประสานความร่วมมือจากหน่วยงาน และองค์กรที่ทำงานด้านคุณธรรมอย่างเป็นรูปธรรม (โรงเรียนคุณธรรม, ม.ป.ป.)

โครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์และค่านิยมของชาติ กิจกรรมส่งเสริมสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาคุณธรรม (องค์กรคุณธรรม) มีวัตถุประสงค์เพื่อให้องค์กรมีบทบาทและสามารถในการสร้างคนดี เพื่อสังคมดี ส่งเสริมให้คนในองค์กรมีทัศนคติ วิถีคิด และการประพฤติปฏิบัติที่สะท้อนการมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่ดีเหมาะสมกับสังคมไทย องค์กรมีคุณค่าและประสิทธิภาพ ประสิทธิผลในการดำเนินกิจการ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขต 1, 2567)

เครือข่ายชุมชนส่งเสริมคุณธรรม โรงเรียนที่ร่วมขับเคลื่อนโครงการโรงเรียนคุณธรรมจำเป็นต้องส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชนร่วมมือโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ร่วมดำเนินงานเพื่อสืบสานพระราชปณิธานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 และดำเนินงานสนองพระราชประสงค์ของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 10 ดำเนินงานตามนโยบายกระทรวงศึกษาธิการ ภายใต้กรอบยุทธศาสตร์ชาติเกี่ยวกับเรื่องคุณธรรม นำเครือข่ายร่วมจัดการศึกษาตามสภาพจริง วัด ผู้ปกครอง แกนนำชุมชนจิตอาสาซึ่งเป็นต้นแบบสมาชิกชุมชนคุณธรรม ชุมชนโดยการจัดการศึกษาให้เยาวชนเรียนรู้ความเป็นพลเมืองดีที่มีคุณภาพ มีความรู้ ความสามารถเป็นคนดี คนเก่งและมีความสุขเกิดการเรียนรู้เสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมตลอดชีวิต

คณะสงฆ์ ครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนแกนนำเครือข่ายชุมชนส่งเสริมคุณธรรม นำเทคนิคการสอนแบบบูรณาการของครูพระสอนศีลธรรม องค์ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคนิคการสอนศาสนา ศีลธรรม จริยธรรมนำมาใช้สอนตรงตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สอนสอดคล้องกับระดับช่วงชั้นของนักเรียน บูรณาการสอนศีลธรรมในโรงเรียน ควรมีการอบรมเชิงปฏิบัติการในด้านวิธีการสอน (เทพประวิณ จันทร์แรง,2563) เพื่อเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าพุทธธรรม และกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา โดยผ่านกระบวนการเรียนรู้โครงงานคุณธรรมส่งเสริมอัตลักษณ์วิถีพุทธ และเพื่อให้สถานศึกษา พระสอนศีลธรรม ครู และนักเรียนร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมนำเสนอประสบการณ์การเรียนรู้ด้านพระพุทธศาสนาผ่านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้เป็นທີ່ประจักษ์ อีกทั้งเป็นการสนองนโยบายการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม โครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ของรัฐบาล โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ซึ่งมีกิจกรรมให้สถานศึกษาประกอบด้วย ประกวดสวดมนต์หมู่สรรเสริญคุณพระรัตนตรัย ทำนองสงสรภัญญะ ประกวดกล่าวคำอาราธนา

และถวายทานในพุทธศาสนาพิธี (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ สพฐ.ศธ.,2560)

โรงเรียนคุณธรรม การดำเนินงานอาศัยพลังขับเคลื่อนของเครือข่าย เริ่มต้นจากผู้บริหาร ครู นักเรียน และบุคลากรที่เกี่ยวข้องภายในโรงเรียนต้องร่วมกันวางแผนร่วมกันดำเนินงาน และส่งเสริมให้ผู้ปกครองนักเรียน ชุมชน กลุ่มจิตอาสา แหล่งเรียนรู้คุณธรรมในชุมชน ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องจากทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ร่วมสร้างการมีส่วนร่วมส่งเสริมคุณธรรม สร้างเครือข่ายคุณธรรมในการขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติผ่านแผนงาน/โครงการ/โครงการ/กิจกรรมรูปแบบต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา เพื่อนำไปสู่การพัฒนาและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่พึงประสงค์ให้เกิดคุณธรรมแก่นักเรียนมากขึ้น และปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ให้ลดลง สร้างและพัฒนาให้มีองค์ความรู้การประยุกต์กิจกรรมกับการเพิ่มคุณธรรมในจิตใจนักเรียน เกิดนวัตกรรมชุมชนช่วยสร้างเสริมคุณธรรม จริยธรรมอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบบูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้ และจัดกิจกรรมร่วมกันตรวจสอบคุณธรรม นิเทศ ติดตาม จากทั้งภายใน โดยผู้บริหาร ครู และผู้ที่เกี่ยวข้อง และภายนอก โดยศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องให้เกิดการส่งเสริมพัฒนาคุณธรรมนักเรียน

สรุปได้ว่า การสร้างเครือข่ายชุมชนพัฒนาคุณธรรมนักเรียนโรงเรียนเคหะประชาสามัคคี ตำบลสุรนารี อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา โรงเรียนเคหะประชาสามัคคีนำนโยบายกระทรวงศึกษาธิการ ภายใต้กรอบยุทธศาสตร์ชาติเกี่ยวกับเรื่องคุณธรรม นำเครือข่ายร่วมจัดการศึกษาตามสภาพจริง คณะสงฆ์ ครู พระสอนศีลธรรม วัด ผู้ปกครอง แกนนำชุมชนจิตอาสาจัดการศึกษาร่วมกับกลุ่มสาระการเรียนรู้เพื่อให้เกิดการเรียนรู้พัฒนาคุณธรรมตรงตามลักษณะการเรียนรู้ ตามเพศและวัยของผู้เรียน ครอบคลุมอย่างน้อย 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ สาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ สาระการเรียนรู้ภาษาไทย สาระการเรียนรู้สังคมศึกษาฯ สาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ สาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา สาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เกิดการสร้างเครือข่ายชุมชนพัฒนาคุณธรรมนักเรียนโรงเรียนเคหะประชาสามัคคี พัฒนานวัตกรรมคุณธรรมตามกลุ่มสาระที่เครือข่ายร่วมสร้างขึ้น

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) โดยการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างและการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants)

2. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

2.1 ประชากร ได้แก่ พระสงฆ์ ครูเคหะประชาสามัคคี เครือข่ายชุมชนเคหะ 1 นครราชสีมา อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 14,952 คน (ผู้ร่วมดำเนินการ ปี 2567)

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ พระสงฆ์ ครูเคหะประชาสามัคคี เครือข่ายชุมชนเคหะ 1 นครราชสีมา อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา จากสูตรของทาโร่ ยามาเน่ (Yamane, 1973) ทำการแบ่งกลุ่มตามสัดส่วน ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คนโดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างตามจำนวนที่ได้คำนวณไว้

2.3 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ พระสงฆ์ จำนวน 5 รูป นักวิชาการด้านศาสนา จำนวน 5 รูป/คน แกนนำจิตอาสาชุมชน จำนวน 5 คน ครูเคหะประชาสามัคคี จำนวน 5 คน และตัวแทนเครือข่ายชุมชน เครือข่ายชุมชนเคหะ 1 จำนวน 5 คน รวมจำนวนทั้งสิ้นจำนวน 25 รูปหรือคน โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) กับผู้ที่มีความชำนาญและสามารถให้ข้อมูลในการวิจัยได้

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ คือ แบบสอบถาม โดยการหาดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC) ได้ค่าคะแนนของข้อคำถามเท่ากับ 0.80 –1.00 และคำนวณหาความเชื่อมั่น (Reliability) เพื่อวัดความสอดคล้องภายในตามแนวคิดของครอนบาค (Cronbach) ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ 0.889

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ คือ แบบสัมภาษณ์ชนิดมีโครงสร้าง (Structured Interview) โดยการหาดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC) ได้ค่าคะแนนของข้อคำถามเท่ากับ 0.80 –1.00

ผลการวิจัย

การสร้างเครือข่ายชุมชนพัฒนาคุณธรรมนักเรียนโรงเรียนเคหะประชาสามัคคี ตำบลสุรนารี อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา สรุปได้ดังนี้

1. การสร้างเครือข่ายชุมชนพัฒนาคุณธรรมนักเรียนโรงเรียนเคหะประชาสามัคคี ตำบลสุรนารี อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา พบว่า วัดเป็นศูนย์เครือข่ายชุมชนจัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรมตามหลักพระพุทธศาสนา แกนนำชุมชนจิตอาสาต้นแบบจัดกิจกรรมพัฒนาชุมชน พัฒนาโรงเรียน บูรณาการหน่วยงานรัฐส่งเสริมคุณธรรม ผู้ปกครองร่วมส่งเสริมอบรมคุณธรรมให้เกิดการเรียนรู้ต่อเนื่อง ครูบูรณาการรายวิชากลุ่มสาระการเรียนรู้ส่งเสริมการสร้างนวัตกรรมคุณธรรมนักเรียนสู่ชุมชน การสร้างจิตสำนึกต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ จัดพิธีวางพานพุ่มดอกไม้ถวายราชสักการะพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทำกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ ทำความสะอาดบริเวณโรงเรียนและรอบบริเวณโรงเรียน เนื่องใน”วันสมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า” “วันวิสาขบูชา” “วันลูกเสือไทย” จัดกิจกรรมสืบสานประเพณีลอยกระทง โดยบูรณาการ 8 กลุ่มสาระ ส่งเสริมนักเรียนมีทักษะกระบวนการเรียนรู้ กล้าคิด กล้าแสดงออกรักความเป็นไทย อนุรักษ์วัฒนธรรมอันดีงามของไทย เป็นคนเก่ง คนดี มีความสุข

การสร้างนวัตกรรมร่วมกับองค์กรเครือข่ายผลิตสื่อสอนส่งเสริมคุณธรรม “ผัดหมี่ ชี้อีก โรงเรียนเคหะประชาสามัคคี” “โครงการสุชาติ มีความสุข” กลุ่มจิตอาสาแสดงแบบอย่างผู้มีคุณธรรม บริจาคหนังสือการ์ตูนที่อ่านแล้วมาส่งต่อให้น้องๆ นักเรียน ได้สร้างจินตนาการผ่านหนังสือการ์ตูน ที่ให้ความรู้คู่กับความสนุก และจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจิตอาสา พระสงฆ์ ครูพระสอนศีลธรรมนำนักเรียนอบรมส่งเสริมคุณธรรมร่วมกับวัดใกล้เคียงโรงเรียนเคหะประชาสามัคคี ตำบลสุรนารี อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา

2. ระดับการร่วมกิจกรรมสร้างเครือข่ายชุมชนพัฒนาคุณธรรมนักเรียนโรงเรียนเคหะประชาสามัคคี ตำบลสุรนารี อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =4.22, S.D.= 0.73) เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านร่วมสร้างเครือข่ายชุมชนพัฒนาคุณธรรม ($\bar{X}$ =4.85, S.D.= 0.81) อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา

ด้านร่วมจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม ($\bar{X}$ =4.06, S.D.= 0.67) และด้านร่วมตัดสินใจเชิงนโยบาย ($\bar{X}$ =3.75, S.D.= 0.72) อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การสร้างเครือข่ายชุมชนพัฒนาคุณธรรมนักเรียนโรงเรียน
เคหะประชาสามัคคีตำบลสุรนารี อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา

(n = 400)

การสร้างเครือข่ายชุมชนพัฒนาคุณธรรมนักเรียน โรงเรียนเคหะประชาสามัคคีตำบลสุรนารี อำเภอเมือง นครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา	ระดับการร่วมกิจกรรม		
	($\bar{X}$)	(S.D.)	แปลผล
1. ร่วมสร้างเครือข่ายชุมชนพัฒนาคุณธรรม	4.85	0.81	มาก
2. ร่วมจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม	4.06	0.67	มาก
3. ร่วมตัดสินใจเชิงนโยบาย	3.75	0.72	มาก
ภาพรวม	4.22	0.73	มาก

3. ผลดำเนินการสร้างเครือข่ายชุมชนพัฒนาคุณธรรมนักเรียนโรงเรียนเคหะประชาสามัคคี ตำบลสุรนารี อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา โรงเรียนเคหะประชาสามัคคีนำเสนอนโยบายต่อองค์กรเครือข่ายชุมชน โดยเฉพาะคณะสงฆ์อำเภอเมืองนครราชสีมา คณะสงฆ์ตำบลกับพระวิทยากรอบรมเยาวชน จังหวัดนครราชสีมา ครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนร่วมกับครูโรงเรียนเคหะประชาสามัคคี แกนนำจิตอาสาชุมชน ผู้ปกครองนักเรียน ให้เกิดการสร้างความร่วมมือพัฒนาคุณธรรมนักเรียน จัดกิจกรรมแบบบูรณาการให้นักเรียนเรียนรู้ตามสภาพการใช้ชีวิตจริง กิจกรรมเน้นส่งเสริมคุณธรรม นักเรียนสามารถแสดงคุณธรรมหลังการเข้าร่วมกิจกรรม และขยายผลเป็นนวัตกรรมสังคมในชุมชน

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง การสร้างเครือข่ายชุมชนพัฒนาคุณธรรมนักเรียนโรงเรียนเคหะประชาสามัคคี ตำบลสุรนารี อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา

1. การสร้างเครือข่ายชุมชนพัฒนาคุณธรรมนักเรียนโรงเรียนเคหะประชาสามัคคี ตำบลสุรนารี อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา พบว่า วัดเป็นศูนย์เครือข่ายชุมชนจัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรมตามหลักพระพุทธศาสนา แกนนำชุมชนจิตอาสาต้นแบบจัดกิจกรรมพัฒนาชุมชน พัฒนาโรงเรียน บูรณาการหน่วยงานรัฐส่งเสริมคุณธรรม ผู้ปกครองร่วมส่งเสริมอบรมคุณธรรมให้เกิดการเรียนรู้ต่อเนื่อง การจัดกิจกรรมอบรมคุณธรรม การแสดงจิตอาสาร่วมกิจกรรมพัฒนาวัด พัฒนาโรงเรียน กิจกรรมสร้างจิตสำนึกต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ ร่วมกับองค์กรเครือข่ายผลิตสื่อส่งเสริมคุณธรรม กิจกรรมต่างๆ ครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน ครูผู้สอนจัดกิจกรรมลักษณะบูรณาการกับกลุ่มสาระการเรียนรู้ ช่วยให้นักเรียนเรียนรู้ตรงตามความต้องการสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริวรรณ กันศิริและคณะ (2559) ได้วิจัยเรื่อง “การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 จังหวัดกำแพงเพชร” ผลการวิจัยพบว่า การส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน การตั้ง

องค์กรนักเรียนและการจัดกิจกรรมในหลักสูตร สร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชนกำหนดปรัชญา นโยบายและเป้าหมาย สถานศึกษาควรจัดตั้งคณะกรรมการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของผู้เรียน และจัดตั้งคณะกรรมการที่ทำหน้าที่ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียน จัดแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียน

2. ระดับการร่วมกิจกรรมสร้างเครือข่ายชุมชนพัฒนาคุณธรรมนักเรียนโรงเรียนเคหะประชาสามัคคี ตำบลสุรนารี อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านร่วมสร้างเครือข่ายชุมชนพัฒนาคุณธรรม รองลงมา ด้านร่วมจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม และน้อยที่สุด คือ ด้านร่วมตัดสินใจเชิงนโยบาย ที่เป็นเช่นนี้เพราะ ผู้ปกครองนักเรียนและองค์กรเครือข่ายชุมชนพัฒนาคุณธรรมนักเรียนโรงเรียนเคหะประชาสามัคคี ไม่นิยมเสนอแนะเชิงนโยบาย แต่เลือกสนับสนุนนโยบายของโรงเรียนมากกว่า ยกเว้นคณะกรรมการสถานศึกษาเมื่อจะส่งเสริมกิจกรรมพัฒนาคุณธรรมนักเรียน นิยมให้ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ส่วนการร่วมสร้างเครือข่ายชุมชนพัฒนาคุณธรรมและร่วมจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม เพราะว่า พระสงฆ์ ครู ผู้ปกครองตระถึงกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมมีความสำคัญต่อการใช้ชีวิตของนักเรียนในอนาคต การปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม จึงเปรียบเสมือนการพัฒนาคุณภาพจิตใจที่มีอิทธิพลต่อความประพฤติดของการพัฒนาคุณธรรมนักเรียนควรสอดแทรกไปกับกิจกรรม หรือแบบฝึกเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม ชุด ฝึกคิด ฝึกธรรม ระดับประถมศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ**พระมหา วชิระ ไผ่โสภณ(2559)** ได้วิจัยเรื่อง “ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรมและระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการได้รับการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร” ผลการวิจัยพบว่า รับการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน ด้วยตนเองจากครอบครัวจากโรงเรียน จากสถาบันศาสนา โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ผลการศึกษาระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนด้าน มีวินัยซื่อสัตย์กตัญญูกตเวทิตเมตตา ประหยัดสามัคคีปฏิบัติตนเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

3. ผลดำเนินการสร้างเครือข่ายชุมชนพัฒนาคุณธรรมนักเรียนโรงเรียนเคหะประชาสามัคคี ตำบลสุรนารี อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา โรงเรียนเคหะประชาสามัคคีนำเสนอนโยบายต่อองค์กรเครือข่ายชุมชน ร่วมกับคณะสงฆ์ ครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน ครู แกนนำจิตอาสาชุมชน ผู้ปกครองนักเรียน ร่วมพัฒนาคุณธรรมนักเรียนจัดกิจกรรมอบรมคุณธรรม จัดกิจกรรมเรียนรู้บูรณาการกับกลุ่มสาระการเรียนรู้ แกนนำชุมชนจิตอาสาจัดกิจกรรมต้นแบบคุณธรรมให้นักเรียน เรียนรู้การเป็นผู้มีจิตอาสาในชุมชน เลือกทำจิตกิจกรรมอาสาด้วยตนเอง พระสงฆ์ ครู ผู้ปกครองจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมกับแหล่งเรียนรู้วัดในชุมชน ร่วมผลิตสื่อส่งเสริมคุณธรรมที่สอดคล้องกับงานวิจัยของ**พระไพศาล จันทมโม (วงศ์ภูงา) (2563)** ได้วิจัยเรื่อง “แนวทางการใช้กิจกรรมเพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษา โรงเรียนกัลยาณวัตร จังหวัดขอนแก่น” ผลการวิจัยพบว่า หลักพุทธธรรม ได้แก่ อิทธิบาท 4, ภาวนา 4, สังคหวัตถุ 4, เบญจศีล เบญจธรรมสามารถนำมาปรับใช้ได้อย่างเหมาะสม ทำให้นักเรียนมีการรู้จักแบ่งปัน การรู้จักพอดี มีความประพฤติเสมอต้นเสมอปลาย มีระเบียบวินัย มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีความประหยัด มีความซื่อสัตย์สุจริต รู้จักการไหว้พระ ครูอาจารย์ เคารพบิดา มารดา มีสมาธิมากขึ้น มีความซื่อสัตย์ต่อตนเอง พุดจาไพเราะ พุดคำสัตย์จริง รู้จักตอบแทนผู้มีพระคุณ มีความรู้ความเข้าใจในหลักพุทธธรรมที่ใช้อบรม และสามารถนำหลักพุทธธรรมที่เกี่ยวข้องไปใช้ในการดำเนินชีวิตได้อย่างเหมาะสม ความเป็นคนมีศีลสมาธิเสมอ และปราศจากการเบียดเบียน

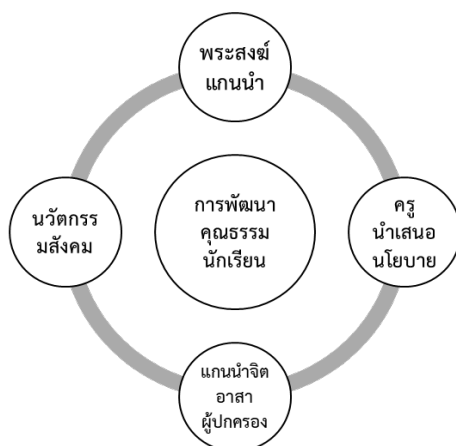
ทำร้ายกัน กิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม ทำให้นักเรียนพัฒนาในด้านจิตใจให้มีความมั่นคง มีความเข้มแข็งมีสุขภาพจิตที่ดี

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยและการสังเคราะห์ความรู้ “การสร้างเครือข่ายชุมชนพัฒนาคุณธรรมนักเรียนโรงเรียนเคหะประชาสამัคคี ตำบลสุรนารี อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา” โรงเรียนเคหะสามัคคี ได้ร่วมมือกับองค์กรเครือข่ายในชุมชนเคหะสามัคคีและชุมชน เขตให้บริการของโรงเรียนร่วมพัฒนาคุณธรรมนักเรียนตามนโยบายโรงเรียนคุณธรรม การดำเนินงานอาศัยพลังขับเคลื่อนของเครือข่ายเริ่มต้นจากผู้บริหาร ครู นักเรียน และบุคลากรที่เกี่ยวข้องภายในโรงเรียน ส่งเสริมให้ผู้ปกครองนักเรียน ชุมชน กลุ่มจิตอาสา แหล่งเรียนรู้คุณธรรมในชุมชน ส่งเสริมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน รองรับการแก้ปัญหาความขัดแย้งในสังคมไทย ป้องกันปัญหาทุจริตต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต การปลูกฝังคุณธรรมตั้งแต่เริ่มต้นเป็นสิ่งจำเป็น เนื่องจากนักเรียนในฐานะเป็นเยาวชนที่จะเติบโตเป็นอนาคตของชาติในวันข้างหน้า ควรได้เรียนรู้และได้รับการปลูกฝังการมีคุณธรรมจริยธรรม โดยบูรณาการกิจกรรม ส่งเสริมคุณธรรม ร่วมกับการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ การเรียนรู้แหล่งเรียนรู้ในชุมชน

คณะสงฆ์เป็นผู้ริเริ่มและสร้างแกนนำพร้อมทั้งสร้างแหล่งเรียนรู้ในชุมชนจัดกิจกรรมอบรมให้แก่ นักเรียนพร้อมทั้งสนับสนุนงบประมาณในการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมแก่นักเรียน

ครูนำเสนอนโยบายโรงเรียนคุณธรรม สังเคราะห์ความรู้และบูรณาการให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ตามสาระการเรียนรู้ และสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน เหมาะสมกับเพศและวัย แกนนำจิตอาสาชุมชน เป็นต้นแบบของการเรียนรู้ด้านคุณธรรม การมีจิตอาสาช่วยเหลือสังคม นักเรียนใช้เป็นบุคคลต้นแบบผู้มีความคุณธรรมในชุมชน จัดกิจกรรมร่วมกับโรงเรียนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนให้เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง และผู้ปกครองจัดกิจกรรมอบรมคุณธรรมประยุกต์ใช้กับการใช้ชีวิตของนักเรียนให้เกิดการส่งเสริมคุณธรรมอย่างต่อเนื่อง และนักเรียนรู้ตามสภาพจริง เกิดการเรียนรู้พัฒนาคุณธรรมในใจตนเองตลอดชีวิต นวัตกรรมสังคม สื่อการเรียนการสอนส่งเสริมคุณธรรม กิจกรรมวัด กิจกรรมโรงเรียน กิจกรรมชุมชนมีส่วนสำคัญต่อการส่งเสริมพัฒนาคุณธรรมนักเรียน เกิดกิจกรรมต้นแบบคุณธรรม ขยายผลจากชุมชนสู่ปทเรียนในห้องเรียน จัดแสดงผลงานคุณธรรมนักเรียนเชิงประจักษ์

แผนภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ.โรงเรียนคุณธรรม สพฐ..(ออนไลน์), แหล่งที่มา: <https://www.moe.go.th> (30 ธันวาคม 2567).
- เทพประวิณ จันทรแรง. (2563). การพัฒนานวัตกรรมเพื่อส่งเสริมศักยภาพครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน จังหวัดเชียงใหม่.วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์. 11(6) 13.
- พระไพศาล จันทมโม (วงศ์ภูงา). (2563).แนวทางการใช้กิจกรรมเพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียนชั้น มัธยมศึกษา โรงเรียนกัลยาณวัตร จังหวัดขอนแก่น.วารสารสถาบันวิจัยพิมลธรรม. 6(1) 132-133.
- พระมหาวชิระ ไผ่โสภะ. (2562).ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรมและระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการได้รับการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร.วารสาร สถาบันวิจัยพิมลธรรม. 6(2) 49-50.
- สุพัตรา จิตตเสถียร. (2553). การแก้ไขปัญหาความรุนแรงทางการเมืองของไทย: พบทางตันจริงหรือ. วารสาร สถาบันพระปกเกล้า. 8(1) 1.
- โรงเรียนคุณธรรม สพฐ., (ม.ป.ป.). โรงเรียนคุณธรรม. กรุงเทพฯ : โรงเรียนสายน้ำทิพย์.
- วีรวิท คงศักดิ์, (2555). คุณธรรมกับสังคมไทย. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ บริษัท แว่นแก้ว เอ็ดดูเทนเมนท์ จำกัด.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ สพฐ.ศธ.. (2560). หนังสือ กระทรวงศึกษาธิการ ที่ ศธ 04008/1 273 ลงวันที่ 1 มิถุนายน 2560 เรื่อง ประชาสัมพันธ์ โครงการงานมหกรรมส่งเสริมศีลธรรมและการประกวดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนด้าน พระพุทธศาสนา ปีที่ 3 (3rd MCU Contest). กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ
- ศิริวรรณ กันศิริและคณะ. (2559). การส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 จังหวัดกำแพงเพชร.การประชุมวิชาการ ระดับชาติ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ครั้งที่ 3 ฉบับที่ 2. (น. 32) กำแพงเพชร : มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
- องค์กรต่อต้านคอร์รัปชัน (ประเทศไทย).10 ปี คดีโกงของนักการเมืองไทย.(ออนไลน์), แหล่งที่มา: <http://www.anticorruption.in.th> (30 ธันวาคม 2567).
- Yamane. T. (1973). Statistic: An Introductory Analysis. New York: Harper and Row.